

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

כסלו תשפ"ד גיליון 751
נא לא לעיין בגליון בשעת התפילה

פרשת ויצא

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. לידת ראובן שמעון לוי ויהודה
- ה. יעקב עובד אצל לבן תמורת צאן
- ב. תחבולות יעקב ועושרו
- ד. יעקב ולבן מתדיינים בגלעד
- ו. חלום יעקב בבית אל ונדרו
- ג. השלי"ת נגלה ליעקב שיחזור לא"י
- ל. יעקב עובד 7 שנים ראשונות
- מ. ברית יעקב ולבן ופרידתם
- י. יעקב בורח מחרן
- כ. יעקב נושא את לאה ורחל
- צ. מעשה הדודאים ולידת יששכר זבולון ויוסף
- י. יעקב בבאר בחרן
- ק. לבן רודף אחר יעקב והשלי"ת מזהירו בחלום
- ר. יעקב נושא את השפחות והן יולדות

שאלה לשולחן השבת

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש"
ביקש יעקב מהקב"ה שישמור אותו בדרכו העתידית ושיתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. ויש לבאר מדוע הוצרך להוסיף את המילים "לחם לאכל ובגד" והרי הדבר פשוט שלחם הוא לאכול ובגד הוא ללבוש ומדוע ראה יעקב אבינו צורך להוסיף ולבאר את דבריו בצורה זו?

מטרת השאלה הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה"

לכאורה יש להבין מהי הכפילות: 'ויצא-וילך'. אלא, יעקב עזב את ארץ ישראל והלך לחרן משתי סיבות: יצחק שלח אותו לחרן כדי שימצא לו שם אשה שאינה רעה כבנות כנען, ולפי זה, תכלית ההליכה היא ההגעה לחרן. אבל רבקה שלחה אותו מן הבית מטעם שונה לחלוטין: כדי שיתרחק כמה שיותר מעשו הזומם להורגו, ולקיום תכלית זו, העיקר היא היציאה מבאר שבע וההתרחקות משם. לכן מלמד אותנו הפסוק שיעקב כיון בהליכתו הן לשם כיבוד אם (ויצא), והן לשם כיבוד אב (וילך). (חת"ס) ויש שפירשו שבהתחלה: 'ויצא יעקב', ורק לאחר ששהה ארבע עשרה שנים בבית עבר אז: 'וילך חרנה'. הגמרא (קידושין כט:): כותבת: "ת"ר ללמוד תורה ולישא אשה, ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה", ובהמשך הגמרא מחלקת בין יושבי ארץ ישראל שקודם נושאים אשה ואח"כ לומדים תורה, לבין בני בבל שקודם לומדים ואח"כ מתחתנים. וכתבו התוס' שם שסיבת החילוק היא משום שבני ארץ ישראל פחות טרודים במזונותיהם מאשר בני בבל שנוודים יותר למקום תורה. לכן פנה יעקב מיד לילך לחרן, אך כשפגע בו אליפז ולקח את כל רכושו, נהפך דינו מבן א"י לבן חו"ל שאינם עשירים ודינם ללמוד תורה מקודם, לכן הלך יעקב ונטמן בבית עבר ארבע עשרה שנים.

"ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר"

צריך להבין, מהי מעלתו של יעקב בעיני לבן על פני שאר האנשים, עד כדי כך, שאומר לו שהכי טוב שהוא ישא את רחל? אלא, לבן הכיר בבנותיו שצדקניות הנה, ופחד הרשע הזה שמא תינשא אחת מבנותיו לאיזה רשע מן המקום, תחזירנהו למוטב ויהא עוד אדם כשר בעולם. וגם יעקב אבינו הצדיק וחזיר בתשובה את אשתו אפילו אם תהיה מרשעת. לכן אמר "טוב תתי אותה לך", כי שניכם צדיקים ולא יתווסף על ידי זה צדיק בעולם, מה שאין כן אם אתן אותה לאיש אחר ואתה תשא אשה אחרת, אז יהפכו בעלה ואשתך לצדיקים, ועל כך ידוע ליבי. ולכן שמח לתת את ליעקב הצדיק את שתי בנותיו הצדיקות. (צמח דוד) עוד, 'תתי' - בגימטריא קטנה עולה 9, וכן לאה עולה בגימטריא קטנה 9. 'מתתי' - בגימטריא קטנה עולה 13, וכן רחל עולה בגימטריא קטנה 13. ולזה התכוון לבן באומרו: 'טוב תתי אותה לך' - ליעקב, 'מתתי אותה לאיש אחר', 'מתתי' שהיא רחל לאיש אחר, איש אחר בגימטריא קטנה עולה 16 וכן עשו בגימטריא קטנה עולה 16.

"ותנהג את בנותי כשבויות חרב"

יש לפרש מהו העניין המיוחד בשבויות חרב דווקא. א. יש שביארו שיעקב גנב את לב לבן בכך שלא סיפר לו שהוא בורח מפני עשו, וכעת נודע הדבר ללבן והוא מתרעם על כך שהכניס יעקב את בנותיו לסכנה מפני עשו שהתברך בכל הרבו: "על חרבך תחיה". (אלשיך) ב. הא אליו בטענה שמדוע נחבאת לברוח מצד אחד כשובה הבא בהחבא, ומצד שני הולכת את בנותי כשבויות חרב מלחמה שאינם ראים דהיינו בפומבי ובדרך המלך ומדוע אם כן נסתרת מפני. (אדרת אליהו) ג. לקחת את בנותי בבהילות שכזו כאילו היו שבויות אצלי שעל ראשן מרחפת סכנת החרב. ד. כוונתו הייתה לחרב שבידי המלאך שבא אליו לילה קודם להזוירו. (ע"פ פרקי דר"א) ה. רצה להסביר מדוע נראה שלא רחל ומרוצות ממצבן - מפני שחרדות הן כמאוימות על ידי חרב ממך. (עיוני רש"י)

מתנת חנוכה מושלמת!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. הייתה על פי הבאר בחרן
- ב. שפחת רחל
- ג. מזל (טוב)
- ד. ראובן מצאם בשדה
- ה. " _____ לך פן תדבר עם יעקב"
- ו. "ויעקב הלך לדרכו _____ בו מלאכי אלקים"
- ז. שפחת לאה
- ח. סוג כבשים שלקח יעקב בשכרו
- ט. יעקב לא החזיר ללבן בהמה כזו
- י. רחל הייתה
- כ. יעקב הפריד אותם
- ל. אחד מבני לאה
- מ. כך קרא יעקב למקום בו פגעו בו מלאכי אלוקים
- נ. מבניה של בלהה, שלרחל הייתה שפחה
- ס. רחל מסרה אותם ללאה (רש"י)
- ע. מספר הפעמים שהחליף לבן את משכורת יעקב
- פ. יעקב נשבע ב _____
- צ. רחל רעתה את _____ אביה
- ק. צד מזרח
- ר. עיני לאה היו
- ש. כך יעקב הגדיר את המקום שבו חלם
- ת. רחל גנבה אותם

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כך נקרא הגלעד בפי לבן
- ב. חוים, שרב
- ג. " _____ את המקלות ברהטים"
- ד. שם המקום בו כרתו יעקב ולבן ברית
- ה. יעקב יצק עליה שמן
- ו. לבן לקח אותם עמו למרדף אחרי יעקב
- ז. שמה הקדום של בית אל
- ח. יעקב סבל מזה בלילה
- ט. שם נרדף לשוקת
- י. "ויאמר לבן ליעקב _____ אתה _____ חנם"
- ך. לבן שם בין צאנו שבידו ליעקב _____ שלושת ימים
- ל. כך נקראת ערמה של אבנים
- ם. שני סוגי עיזים שאותם לקח יעקב בשכרו
- ן. שלושה מבני לאה, שהיא הבת הגדולה
- ס. "עשה את כל הכבוד הזה" - רש"י מפרש 'עשה' -
- ע. ד' אמר ללבן לא לדבר עם יעקב מטוב ועד -
- ף. לבן ליעקב: "זאשלחך בשמחה ובשירים וב _____"
- ץ. לבן _____ לקראת יעקב
- ק. לבן _____ ו _____ את יעקב כשנפגשו
- ר. יעקב _____ להשי"ת בבית אל
- ש. יעקב ישן בבית אל, כי בא ה -
- ת. לבן האשים את יעקב שהנהיג את בנותיו כ -

כתרגומו

כל פרה נדיא דעלייה מינה מתרזום אונקלוס נכנסה לערין של לוננו.

"נקודים" (לא,ח) = "זנמירין". המילה העברית 'מנומר' המתאר דבר עם כתמי צבע.

מן המדרש

עקילס הגר נכנס אצל רבי אליעזר, אמר לו: "הרי כל שבחו של גר?!", שנאמר: "ואהב גר לתת לו לחם ושמלה?" אמר לו: "זכי קלה היא בעיניך? דבר שנתחבט עליו אותו זקן (יעקב אבינו), שנאמר: "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש", ובא זה והושיטו לו בקנה?!". [כלומר, בא הגר הזה ומתרעם על כך שדברים אלו מובטחים שינתנו לו בקלות?!]. [נוסח אחר: עקילס הגר בא ושאל את רבי אליעזר, אמר לו: "הרי חיבה שחיבב הקב"ה את הגר, שנאמר: "ואהב גר לתת לו לחם ושמלה", כמה טווסין יש לך? כמה פוסיני יש לך? אפילו על עבדי לא משגיחים!" ונוף בו רבי אליעזר. אמרו לו תלמידיו: "רבי, דבר שנתחבט עליו אותו זקן, אתה מושיטו לזה בקנה?"]. הלך ונכנס אצל רבי יהושע, התחיל מפייסו בדברים: "לחם, זו תורה, שנאמר: "לכו לחמו בלחמי". שמלה, זו טלית, זכה אדם לתורה, זכה לטלית. ולא עוד אלא שהם (הגרים) משיאים את בנותיהם לכהונה והיו בניהם כהנים גדולים ומעלים עולות על גבי המזבח". דבר אחר, לחם, זה לחם הפנים. ושמלה, אלו בגדי כהונה. הרי במקדש. אבל בגבולים, לחם, זו חלה. ושמלה, זו ראשית הגז. אמרו, אילולי אריכות פנים שהאריך רבי יהושע עם עקילס היה חוזר לסורו, וקרא עליו: "טוב ארך אפים מגבור." (ע"פ מדרש רבה)

מילה בפרשה

זוהי תוכניה מקוצרת,
ועיר כך היתה נקראת,
עץ שהוא גם פיצוחים,
אך הפוך, אין הם יקרים.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגיליון הבא

"שא נא עיניך וראה"

היכן עוד בתורה נאמר: 'שא נא' (4 תשובות)

מצאו נא בפרשה:

1. היכן כתוב שמו של עשו? (רמז: בניקוד שונה)
2. מילים רצופות המופיעות 3 פעמים באותו הפסוק.
3. את האות ש' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)
4. מילה בת שלוש אותיות עוקבות בסדר הא' ב'.
5. פעולה שנעשתה פעמיים בפסוק אחד, פעם לבני אדם ופעם לדומם.
6. מילה שארבע המילים שלפניה וארבע המילים שאחריה בעלות גימטריא זהה.

היכן מצינו דיר ששימש להפצים דוממים?

"והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים"

כתוב בת"י: "ואבנא הדא דשויתי קמא תהי מסדרא בבי מוקדשא דד' ויהון דריא פלחין עלה לשמא דד". דהיינו שאבן זו עתידה להיות בבית המקדש. ובחצי מנשה כתב: "אמרו על אותה אבן כשהיו מעלין אותה בדימוס נדבך אבנים בבנין, היתה מפלת עצמה, לפי שעתיד בית המקדש ליחרב, ועל כן מאסו אותה הבונים. עד שבא שלמה בחכמתו ונשבע שאפילו יחרב הכל היא לא תחרב ולא תזוז ממקומה, קבעה בכותל המערבי, וזה שכתוב: "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה". ישנן שיטות נוספות לפיהן אבן זו נקבעה בקודש הקודשים או שהיא עצמה אבן השתיה או צמודה לה.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילדה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קראה שמו לוי"

2. "זה לי עשרים שנה בביתך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מי ירש את בגדי החמודות של עשיו בדור שלאחריו? - יעקב נתנם ליוסף. (וי"א שזהו כתונת הפסים) "רבי יהודה אמר ואני נתתי לך שכם, זו הבכורה ולבושו של אדם הראשון, אשר לקחתי מיד האמרי, זה עשו". (ב"ר ויחי) **לסדר את הפרשה** - "וילך ארצה בני קדם". **חידון א' ת'** - אבן, בלהה, גד, דודאים, השמר, ויפגעו, זלפה, חומים, טרפה, יפת תואר ויפת מראה, כשבים, לוי, מחנים, נפתלי, סימנים, עשרת מונים, פחד יצחק, צאן, קדמה, רכות, שער השמים, תרפים. **חידון א' ת' הפוך** - יגר שהדותא, חורב, ויצג, גלעד, מצבה, אחיו, לוז, קרח, רהט, הכי אחי ועבדתני, דרך, גל, טלואים נקודים, ראובן שמעון זבולון, כנס, רע, תף, רץ, חיבק נישק, נדר נדר, שמש, שבויים (-חרב). **שעשועי דאורייתא** - לך לך: "שא נא עיניך", תולדות: "שא נא כלך תליך וקשתך", ויחי: "אנא שא נא פשע אחיך... ועתה שא נא לפשע", בא: "שא נא חטאתי". 1. "עתה הסכלת עשו". 2. "לבן אחי אמו". 3. "שש שנים". 4. "בגד". 5. "ויעקב תקע את אהלו בהר ולבן תקע את אחיו". ("...וישק את צאן לבן אחי אמו: וישק יעקב לרחל" - לא באותו פסוק ולא אותה פעולה). 6. "כל העדרים וגללו את [האבן] מעל פי הבאר והשקו". **מילה בפרשה תולדות** - חלק. "הביע דעה שונה" - חלק על דעת רעהו, "באחד מפרקי המשנה" - פרק י' (במשנה ופרק י"א בגמרא) במסכת סנהדרין מכונה 'חלק' ע"ש המשנה הראשונה בו: 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא', "אז הפריד בין השורות" - הפריד = חילק, "בסרגל ללא מהמורות" - דהיינו בסרגל חלק. **טמונות בפרשה** - 1. "ברהטים בשקנות המים" (ל, לח). 2. "וטלואים" (לא, לט). 3. "העייזים הנקודות" (ל, לה). 4. "זוה שער השמים" (כח, יז). 5. "לחם לאכול" (כח, כ). 6. "ויצק שמן על ראשה" (כח, יח). 7. ערמונים: "ולוז וערמון" (ל, לז). 8. "וגלידא" (אונקלוס לא, מ). 9. "בתף ובכינור" (לא, כז). 10. "ופרצת" (כח, יד). 11. "ויפגע במקום" (כח, יא). 12. "ויאכל גם אכול את כספנו" (לא, טו). 13. "ויפצל בהן" (ל, לז). 14. 11 מתוך 12 השבטים נולדו בפרשה. 15. "כי דלקת אחרי" (לא, לו). 16. "ותשימם בכר הגמל" (לא, לד). 17. "טוב תתי" (כט, יט). **טמונות בהפטר** - 1. "מסכה מכספם" (יג, ב). 2. "כענן בוקר" (יג, ג). 3. "תמרורים" (יב, טו). 4. "כנמר על דרך" (יג, ז). **שאלה לשלחן השבת לך לך** - שאלנו: כיצד הועילה קנין חזקה בארץ ישראל לאברהם אבינו, הלא לראשונים שלאבות היה דין של בני נח, הרי שנינו (ב"ב לה): שלגוי אין קנין בחזקה אלא בשטר, וכיצד קנה אברהם בחזקה. ויותר מכן קשה, אף לראשונים שהיה לאבות דין של ישראל, היינו רק לאחר שנימול אברהם, אבל לפני כן בוודאי שהיה דינו כדין בן נח שאינו קונה בחזקה? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. הטעם שגוי אינו קונה בחזקה הוא מפני שלא סומך דעתו בכך או משום שחוששים שמא יבוא ויחזיק בגזילה. ושני טעמים אלו אינם שייכים כשהקב"ה מקנה לאברהם. 2. לפני מתן תורה כל הקניינים היו שווים לכולם. (מאירי) 3. נעשה קנין כיבוש מלחמה ולא כחזקה רגילה. (המקנה) 4. נכרי קונה בחזקה מן ההפקר אבל לא במקח. (ע"פ הדבר אברהם) 5. ניתן לנכרי לקנות בחזקה אם עשה על כן תנאי. (פרדס יוסף) 6. אכן עשה את הקנין בפועל רק לאחר שנימול.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

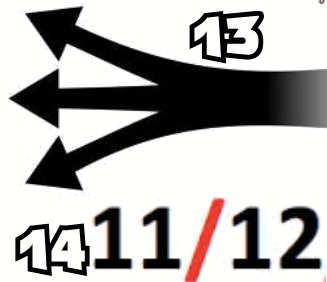
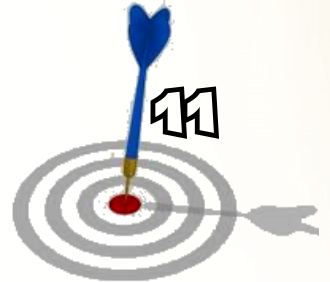
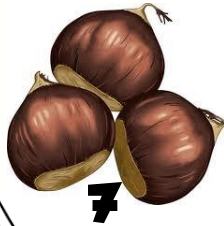
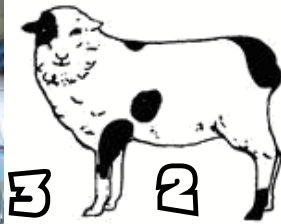
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

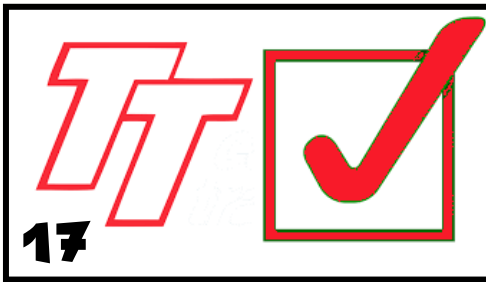
אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

14 11/12

מחשבה טובה

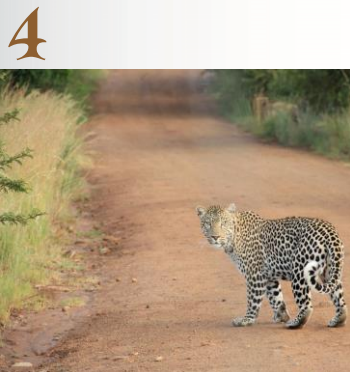
התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"כאדרת שער" (כה,כה)

הפטרות ויצא "ויברח יעקב" (הושע יב' יג' - יד' י')

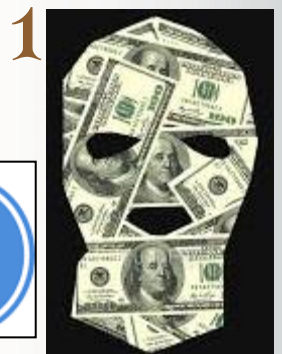
טמונות בהפטרה

2

3

1